

Háaleitisskóli

Jafnréttisáætlun

2022 – 2023

Ábyrgð - Samvinna - Tillitssemi

Inngangur

Jafnréttisáætlunin nær til kynjajafnréttis meðal starfsfólks og nemenda Háaleitisskóla. Hún er byggð á ákvæði í lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla, 10/2008, sem tóku gildi þann 18. mars 2008. Hún tekur einnig mið af jafnréttisáætlun Reykjanesbæjar. Markmið áætlunarinnar er að gæta jafnréttis á milli kynja í öllu skólastarfi.

Almennt

Einkunnarorð Háaleitisskóla eru **menntun og mannrækt** og eru þau í hávegum höfð í öllu skólastarfi skólans bæði hjá nemendum og starfsfólki. Konur og karlar eiga að hafa sömu kjör og réttindi en samkvæmt jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar eiga allir að vera jafnir fyrir lögum og njóta sömu mannréttinda. Skólinn hefur sett sér móttökuáætlanir fyrir nýbúa og nýnema, eineltisáætlanir sem taka á eineltismálum og öðrum ofbeldismálum innan skólans og jafnréttisáætlun sem er verkfæri skólans við að gæta jafnréttis. Skólinn leggur mikla áherslu á einstaklingsmiðað nám til að koma á mótis við þarfir hvers og eins ásamt því að leggja áherslu á jafnréttisfræðslu á öllum skólastigum. Lögð er áhersla á að gera skólann aðgengilegan fyrir nemendur með sérþarfir svo sem með tilliti til fötlunar og hegðunar. Í Háaleitisskóla er unnið eftir uppeldisaðferðinni heildstæður stuðningur við jákvæða hegðun (PBS) sem samræmir væntingar til nemenda og starfsfólks. Einkunnarorð PBS eru **ábyrgð - samvinna - tillitssemi**. Menntun og mannrækt er grunnur að öllu skólastarfi skólans fyrir starfsfólk og nemendur, þar sem allir njóta mannréttinda óháð uppruna, þjóðerni, litarhætti, trúarbrögðum, stjórnmalaskoðunum, kynferði, kynhneigð, aldurs, efnahags, ætternis, fötlunar og/eða annarrar stöðu.

Ábyrgð

Skólastjórnendur bera ábyrgð á jafnréttismálum skólans. Þeir gera jafnréttisáætlun, skipa í jafnréttisteymi og sjá um framkvæmd, eftirfylgni og endurskoðun jafnréttisáætlunar.

- að fylgja eftir að unnið sé samkvæmt jafnréttisáætlun skólans.
- endurskoða jafnréttisáætlun skólans árlega og gera viðeigandi breytingar.
- taka saman gögn sem unnið er að samkvæmt áætluninni. Umbætur gerðar ef þess er þörf.
- fylgjast með breytingum sem verða á lögum og reglugerðum um jafnréttismál.

Starfsfólk

Laus störf, starfsþjálfun, endurmenntun og símenntun

Þegar störf eru auglýst skal hugað að því að bæði kyn geti sótt um þau, að bæði kyn séu hvött til þess að sækja um og að farið sé í einu og öllu eftir jafnréttislögum varðandi ráðningar í störf. Í Háaleitisskóla er meirihluti starfsfólks konur og reynt verður að jafna þennan kynjamun við nýráðningar starfsfólks ef mögulegt er. Í skólastarfinu skal þess gætt að allt starfsfólk fái notið starfsþjálfunar, endurmenntunar og símenntunar óháð kyni. Stjórnendur munu leitast við að hvetja starfsfólk, óháð kyni, til þess að efla hæfni sína með starfsþjálfun, endurmenntun og símenntun.

Launajafnrétti

Konur og karlar eiga að fá sömu laun fyrir sömu vinnu. Ef kynbundinn launamunur kemur í ljós við endurskoðun jafnréttisáætlunar Reykjanesbæjar eða jafnréttisáætlunar Háaleitisskóla, skal jafna hann hið fyrsta.

- **Aðgerð:** Skólastjóri ásamt launafulltrúum gera athugun á launum starfsfólks með áherslu á jafnrétti. Komi upp misræmi á launum verður leitast við að leiðrétta það hið fyrsta.
- **Ábyrgð:** Skólastjóri ásamt launafulltrúa bæjarins.
- **Tímarammi:** Á hverju hausti.

Samræming fjölskyldu og atvinnulífs

Samkvæmt 21.gr jafnréttislaga 10/2008 um samræmingu fjölskyldu- og atvinnulífs, skal þess gætt að komið sé til móts við óskir og þarfir starfsmanna varðandi sveigjanleika svo að starfsfólk geti sinnt skyldum sínum í starfi og einkalífi. Mjög mikilvægt er að gott jafnvægi sé

á milli fjölskyldulífs og vinnustaðar starfsfólks, það eykur starfsánægju og vellíðan og kemur í veg fyrir kulnun í starfi.

- **Aðgerð:** Þess skal gætt að taka tillit til þarfa starfsfólks og grípa til aðgerða sé þörf á.
- **Ábyrgð:** Skólastjóri og starfsmenn.
- **Tímarammi:** Í starfsmannaviðtölum ár hvert og við gerð innra mats.

Kynbundin áreitni og kynferðisleg áreitni

Atvinnurekendur og yfirmenn stofnana og félagasamtaka skulu gera sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir starfsfólk, nemar og skjólstæðingar verði fyrir kynbundinni eða kynferðislegri áreitni á vinnustað, stofnun, í félagsstarfi eða skólum.

Kynbundin áreitni og kynferðisleg áreitni er ekki liðin. Samkvæmt 22. gr. jafnréttislaga 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla er:

Kynbundin áreitni: Hvers kyns ósanngjörn og/eða móðgandi hegðun, sem tengist kyni þess sem fyrir henni verður, er í óþökk og hefur áhrif á sjálfsvirðingu þess sem fyrir henni verður og er haldið áfram þrátt fyrir að gefið sé skýrt í skyn að hegðunin sé óvelkomin. Áreitnin getur verið líkamleg, orðbundin eða táknræn. Eitt tilvik getur talist kynbundin áreitni ef það er alvarlegt.

Kynferðisleg áreitni: Hvers kyns ósanngjörn og/eða móðgandi kynferðisleg hegðun sem er í óþökk og hefur áhrif á sjálfsvirðingu þess sem fyrir henni verður og er haldið áfram þrátt fyrir að gefið sé skýrt í skyn að hegðunin sé óvelkomin. Áreitnin getur verið líkamleg, orðbundin eða táknræn. Eitt tilvik getur talist kynferðisleg áreitni ef það er alvarlegt.

Kynbundið ofbeldi: Ofbeldi á grundvelli kynferðis sem leiðir til, eða gæti leitt til, líkamlegs, kynferðislegs eða sálræns skaða eða þjáninga þolanda, einnig hótun um slíkt, þvingun eða handahófskennda sviptingu frelsis, bæði í einkalífi og á opinberum vettvangi.

Allt starfsfólk er upplýst um rétt sinn, ábyrgð og leiðir ef upp kemur kynbundin áreitni, kynferðisleg áreitni eða kynbundið ofbeldi á vinnustaðnum.

- **Aðgerð:** Allar tilkynningar eru rannsakaðar í samræmi við lög
- **Ábyrgð:** Stjórnendur með aðstoð bæjaryfirvalda.
- **Tímarammi:** Um leið og mál kemur upp skal bregðast við

Nemendur

Nemandinn sem einstaklingur

Þess skal gætt í öllum starfsháttum að nemendum sé ekki mismunað á grundvelli kynferðis og orðræða starfsfólks skal taka mið af því. Lögð skal áhersla á að nemendur læri að virða tilfinningar annarra óháð uppruna, kyni, búsetu, trú eða fötlun. Kennsluáðferðir eða námsgögn mega ekki mismuna nemendum enda eiga allir nemendur jafnan rétt til náms.

- **Aðgerð:** Kennarar sjá til þess að nemendur fái kennslu við hæfi.
- **Ábyrgð:** Skólastjórnendur og kennarar.
- **Tímarammi:** Allt skólaárið.

Kynbundin mismunun er ekki liðin. Lög um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla verða höfð að leiðarljósi í skólastarfinu og leitast verður við að mæta þörfum stúlkna og drengja.

Í 23. gr. laga 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla segir:

Kynjasambættingar skal gætt við alla stefnumótun og áætlanagerð þar á meðal í íþrótt- og tómstundastarfi. Á öllum skólastigum skulu nemendur hljóta fræðslu um jafnréttismál þar sem m.a. skal lögð áhersla á að búa bæði kynin undir jafna þátttöku í samfélaginu, svo sem í fjölskyldu- og atvinnulífi. Kennslu- og námsgögn skulu þannig úr garði gerð að kynjum sé ekki mismunað. Í náms- og starfsfræðslu og við ráðgjöf í skólum skulu piltar og stúlkur óháð kyni hljóta fræðslu og ráðgjöf í tengslum við sömu störf. Efla skal rannsóknir á stöðu kynjanna í íslensku samfélagi, jafnt fræðilegar grunnrannsóknir sem hagnýtar rannsóknir, og miðla niðurstöðum þeirra markvisst innan skólastarfsins og til fjölmiðla.

Menntun og skólastarf

Unnið verður samkvæmt markmiðum Aðalnámskrá grunnskóla um jafnréttismál og einn af sex grunnþáttum menntunar, **jafnrétti**, hafður í öndvegi í skólastarfinu. Í Aðalnámskrá grunnskóla segir

Hugmyndirnar að baki grunnþáttunum eiga að endurspeglast í starfsháttum skóla, samskiptum og skólabrag. Þeir skulu vera sýnilegir í skólastarfinu öllu og koma fram í inntaki námsgreina og námssviða, bæði hvað varðar þá þekkingu og leikni sem börn og ungmenni skulu afla sér (Aðalnámskrá grunnskóla, bls. 17).

Í skólanum fer reglulega fram innra mat á skólastarfinu. Matið fer fram með starfsmannasamtölum, könnunum bæði meðal starfsmanna og nemenda, foreldrakönnunum og fleiru. Með þessum könnunum gefst gott tækifæri til að meta stöðu jafnréttismála í skólanum. Mikilvægt er að nemendur og starfsfólk hafi jafnan rétt til að hafa áhrif á skólastarfið og er leitast við af fremsta megni að tryggja það.

Námsefni skal tala fyrir mannréttindum og jafnrétti manna. Það á að vera laust við fordóma, t.d. um búsetu, fötlun, kyn, kynhneigð, stétt eða trúarbrögð. Leitast skal við að vinna gegn hvers konar viðhorfum sem hvetja til eða viðhalda misrétti og kynþáttahyggju. Einnig skal, þar sem við á, tekin afdráttarlaus afstaða gegn hvers kyns ofbeldi og kúgun.

Ekki skal mismuna kynjum eða fjalla einhliða um hlutverk kynjanna. Mikilvægt er að ámóta fjöldi einstaklinga af báðum kynjum birtist í námsefninu, bæði í texta og myndum, og að drengir og stúlkur séu ekki eingöngu sýnd í svokölluðum hefðbundnum hlutverkum.

Þar sem rætt er um aðrar þjóðir eða ákveðna hópa fólks í námsefni, ber að forðast alhæfingar og gæta þess að umfjöllunin sé málefnaleg og ýkjulaus, bæði í máli og myndum.

Fræðsla um jafnrétti og mannréttindi er hluti af kennslu í samfélagsgreinum. Náms- og starfsfræðsla miðar að því að kynna bæði drengjum og stúlkum möguleika á framhaldsmenntun og störfum óháð kyni og skulu þeir hvattir til að prófa það sem hentar hverjum og einum en ekki horfa í staðalmyndir. Sjálfsstyrking skal vera sjálfsagður hluti náms á öllum skólastigum. Leggja skal áherslu á að búa bæði kynin undir ábyrgð og skyldur einkalífs og fjölskyldulífs, félagslífs og atvinnulíf

Námsgögn

Kennsla og námsgögn skulu þannig úr garði gerð að kynjum, kynþáttum og trúarbrögðum sé ekki mismunað. Þess er gætt að nota ekki námsefni sem ýtir yndir kynjamismunun eða stöðlun kynhlutverka og þess gætt við innkaup á námsefni.

Námsefni sem hentar vel:

Kompás

Litli Kompás

Ég þú og við öll

Lifað í lýðræði

Jafnrétti í skóla.

- **Aðgerð:** Stjórnendur sjá til þess að farið sé yfir skólanámskrá og kennsluáætlanir til að kanna hvort tekið sé jafnt tillit til beggja kynja. Kanna reglulega skoðanir kennara á þeim kennslu- og námsgögnum sem eru í notkun út frá jafnréttissjónarmiðum.
- **Ábyrgð:** Skólastjóri og starfsmenn.
- **Tímarammi:** Á hverju skólaári.

Kynferðisleg áreitni, kynbundin áreitni og kynbundið ofbeldi

Nemendur fá fræðslu um kynferðislega áreitni, kynbundna áreitni og kynbundið ofbeldi. Nemendum verði alltaf ljóst hvert þeir geti leitað eftir aðstoð komi slík mál upp hvort sem er af hálfu annarra nemenda eða starfsfólks. Fræðsla til nemenda um kynþroska, kynlíf og siðferði í samskiptum kynjanna verði samkvæmt Aðalnámskrá grunnskóla og skólanámskrá Háaleitisskóla. Á hverju hausti verður farið yfir það með nemendum skólans hvað getur falist í kynbundnu og kynferðislegri áreitni og kynbundnu ofbeldi í samskiptum. Nemendum verði kynnt hvert þeir geti leitað.

- **Aðgerð:** Kennarar sjá um fræðslu til nemenda. Við allar ráðningar starfsmanna í skólann er skimað gegn kynferðislegu ofbeldi gegn börnum. Sóttar eru upplýsingar í sakaskrá. Allar tilkynningar um ofbeldi gegn nemendum eru tilkynntar til barnaverndar Reykjanesbæjar.
- **Ábyrgð:** Skólastjóri og kennarar.
- **Tímarammi:** Jafnt og þétt yfir skólaárið

Samskipti við foreldra/forráðamenn

Starfsfólk skólans þarf að vera meðvitað í samskiptum við foreldra/forráðamenn og gæta þess að útiloka ekki annað foreldri/forráðamann á grundvelli kyns. Mikilvægt er að litið sé á feður og mæður sem jafngild í foreldrasamstarfi

- **Aðgerð:** Í samskiptum við heimili sé þess gætt að báðir foreldrar séu jafngildir í samstarfi við skólann.
- **Ábyrgð:** Stjórnendur og starfsmenn skólans.
- **Tímarammi:** Þegar það á við og samkvæmt jafnréttisáætlun skólans

Endurskoðun

Jafnréttisáætlun er endurskoðuð ár hvert. Framkvæmdaáætlun fyrir skólaárið 2022 – 2023 er í vinnslu og bætist hún við fjölbreytt starf skólans.

Jafnréttisáætlun Háaleitisskóla byggir á :

- Lögum um grunnskóla nr. 91/2008
- Lögum um jafna stöðu allra kynja nr. 150/2020
- Lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 96/2008
- Aðalnámskrá grunnskóla, 2011
<https://adalnamskra.is/>
- Ritroð um grunnþætti menntunar, Jafnrétti, 2013
- Skólanámskrá Háaleitisskóla
- Stefna Reykjanesbæjar í krafti fjölbreytileikans, 2020 - 2030
https://www.reykjanesbaer.is/static/files/pdf_skjol_allir/samthykkt-stefna_oppfaert-utlit_25feb2020.pdf
- Menntastefna Reykjanesbæjar 2021 - 2030
https://www.reykjanesbaer.is/static/files/pdf_umsoknir/fraedslusvid/Stefnur/menntastefnarnb-mars2022.pdf
- Jafnréttisáætlun Reykjanesbæjar 2019-2023
<https://www.reykjanesbaer.is/static/files/Fundargerdir/baejarrad/2019/nov19/1245/05-jafnrettisaaetlun-reykjanesbaejar-2019-2023.pdf>
- Starfsmannastefna Reykjanesbæjar undir hagnýtar upplýsingar þar sem er að
- finna:
https://www.reykjanesbaer.is/static/files/pdf_skjol_allir/starfsmannastefnareykjanesbaejar_nyrri.pdf
-Áætlun gegn einelti, kynbundinni og kynferðislegri áreitni
-Leiðbeinandi gátlisti vegna tilkynningar um einelti eða áreitni

-Einelti og kynferðislegt áreitni á vinnustöðum- forvarnir og viðbrögð

-Tilkynning um einelti, kynbundna eða kynferðislega áreitni.

- Stjórnarráð Íslands: reglur um jafnlaunavottun:

<https://www.stjornarradid.is/verkefni/mannrettindi-og-jafnretti/jafnretti/jafnlaunavottun/>

- Útg. Jafnréttisstofu, leiðbeiningar við gerð jafnréttisáætlunar, sjá www.jafnretti.is